

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 357/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 4102/2012, sp. zn. Rvp 4103/2012, sp. zn. Rvp 4104/2012, sp. zn. Rvp 4105/2012, sp. zn. Rvp 4106/2012, sp. zn. Rvp 4107/2012, sp. zn. Rvp 4109/2012 a sp. zn. Rvp 4110/2012 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Er 957/2011, sp. zn. 13 Er 952/2011, sp. zn. 5 Er 957/2011, sp. zn. 5 Er 1039/2011, sp. zn. 13 Er 1039/2011, sp. zn. 9 Er 162/2011, sp. zn. 10 Er 926/2011 a sp. zn. 5 Er 878/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 4102/2012, sp. zn. Rvp 4103/2012, sp. zn. Rvp 4104/2012, sp. zn. Rvp 4105/2012, sp. zn. Rvp 4106/2012, sp. zn. Rvp 4107/2012, sp. zn. Rvp 4109/2012 a sp. zn. Rvp 4110/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 4102/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 2. mája 2012 osobne doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vedené pod sp. zn. Rvp 4102/2012, sp. zn. Rvp 4103/2012, sp. zn. Rvp 4104/2012, sp. zn. Rvp 4105/2012, sp. zn. Rvp 4106/2012, sp. zn. Rvp 4107/2012, sp. zn. Rvp 4109/2012 a sp. zn. Rvp 4110/2012 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Er 957/2011, sp. zn. 13 Er 952/2011, sp. zn. 5 Er 957/2011, sp. zn. 5 Er 1039/2011, sp. zn. 13 Er 1039/2011, sp. zn. 9 Er 162/2011, sp. zn. 10 Er 926/2011 a sp. zn. 5 Er 878/2011 (ďalej aj „napadnuté konania“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka v napadnutých konaniach vedených okresným súdom podanými návrhmi požiadala súdneho exekútora o vykonanie exekúcie. Súdny exekútor postupujúc podľa procesnej úpravy obsiahnutej v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov následne požiadal okresný súd o udelenie poverení na vykonanie exekúcií, čím došlo k zákonnému založeniu povinnosti okresného súdu rozhodnúť o nich v rámci priznanej právomoci v zákonom ustanovených lehotách.

Sťažovateľka v sťažnostiach uvádza, že okresný súd o žiadostiach súdneho exekútora o udelenie poverení na vykonanie exekúcií dosiaľ nerozhodol napriek tomu, že tieto veci podľa jej názoru nevykazujú prvky nadmernej právnej zložitosti a nevyžadujú takú spoluprácu okresného súdu s účastníkmi konania, ktorá by mohla podstatne ovplyvniť jeho posúdenie, resp. rozhodnutie v týchto veciach. Túto skutočnosť potvrdila sťažovateľka aj v podaniach doručených ústavnému súdu 30. júla 2012 označených ako „*Spresnenie petitu individuálnej sťažnosti*“.

Sťažovateľka poukazuje aj na to, že jej dosiaľ neboli zo strany okresného súdu oznámené ani spisovné značky, pod ktorými sa napádané exekučné konania vedú, preto ich identifikovala len pomocou označenia účastníkov a údajov, ktoré sú jej známe.

Podaniami doručenými ústavnému súdu 30. júla 2012 označenými „*Spresnenie petitu individuálnej sťažnosti*“ sťažovateľka doplnila sťažnosti vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 4102/2012, sp. zn. Rvp 4103/2012, sp. zn. Rvp 4104/2012, sp. zn. Rvp 4105/2012, sp. zn. Rvp 4106/2012, sp. zn. Rvp 4107/2012, sp. zn. Rvp 4109/2012 a sp. zn. Rvp 4110/2012 uvedením spisových značiek konaní vedených okresným súdom.

Vzhľadom na z pohľadu sťažovateľky neodôvodnenú činnosť a neefektívny postup okresného súdu sťažovateľka v sťažnostiach tvrdí, že v súlade so zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) „*podal(a) písomne ešte dňa 25.05.2011 do rúk predsedu exekučného súdu sťažnosť na postup súdu smerujúcu proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov*“, k sťažnostiam však nepripojila sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch; v sťažnostiach však uvádza, že na tieto svoje sťažnosti nedostala od predsedu okresného súdu dosiaľ žiadnu odpoveď.

Uvedeným postupom okresného súdu malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru upravujúcich zákaz diskriminácie.

V petite sťažností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach boli porušené ňou označené základné práva podľa ústavy, práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, ako aj ďalšie ňou označené ustanovenia ústavy a dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a napokon uložil okresnému súdu zaplatiť finančné zadostučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd zdôrazňuje, že právny inštitút predbežného prerokovania návrhu (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a s ním spojené náležitosti, ktoré musí každý návrh obsahovať, nie je samoučelný, pretože týmto postupom sa skúmajú podmienky konania a bez ich splnenia nie je ústavný súd oprávnený vo veci konať.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 4102/2012, sp. zn. Rvp 4103/2012, sp. zn. Rvp 4104/2012, sp. zn. Rvp 4105/2012, sp. zn. Rvp 4106/2012, sp. zn. Rvp 4107/2012, sp. zn. Rvp 4109/2012 a sp. zn. Rvp 4110/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností, ako aj vzhľadom na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd o spojení sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj ustálený právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva predovšetkým z dôvodu, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté (nestačí, aby štátne orgány vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet, napr.

I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05), ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou vyžaduje preukázanie podania sťažnosti predsedovi príslušného súdu proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 3 ods. 7 v spojení s § 62 a nasl. zákona o súdoch. Takúto sťažnosť totiž ústavný súd považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd treba využiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (porovnaj napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04).

Účinnosť tohto právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1 a § 116 ods. 1 písm. b) tohto zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle § 64 ods. 2 prvej vety zákona o súdoch „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti...“. Napokon podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky...“.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Účelom sťažnosti proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade so základným právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (m. m. II. ÚS 64/97, I. ÚS 20/05). Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označený právny prostriedok nápravy podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, napriek tomu, že uvádza, že sťažnosti na prietahy podala, v sťažnostiach však hodnoverným spôsobom nepreukázala, že v doterajšom priebehu konaní vedených okresným súdom pod sp. zn. 7 Er 957/2011, sp. zn. 13 Er 952/2011, sp. zn. 5 Er 957/2011, sp. zn. 5 Er 1039/2011, sp. zn. 13 Er 1039/2011, sp. zn. 9 Er 162/2011, sp. zn. 10 Er 926/2011 a sp. zn. 5 Er 878/2011 podala sťažnosti proti porušovaniu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov predsedovi okresného súdu, t. j. nepreukázala splnenie procesnej podmienky ustanovenej v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľka zároveň v sťažnostiach neuvádza žiadne argumenty, ktorými by hodnoverným spôsobom preukázala, že by túto podmienku nemohla splniť z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pričom existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu sťažností, a preto ústavný súd nemohol v danom prípade uplatniť postup v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Uvedený nedostatok neumožňuje ústavnému súdu totižto náležite preskúmať prístupnosť sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. V tomto prípade je prístupnosť sťažnosti viazaná na vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré sťažovateľke zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinnej poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľka oprávnená podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že nedostatky v zákonom predpísaných náležitosti vyplývajúce z podania sťažovateľky nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Ústavný súd zastáva názor, že sú splnené predpoklady na odmietnutie sťažností sťažovateľky z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, poukazujúc pritom aj na svoje predchádzajúce rozhodnutia, ktorými už odmietol z obdobných dôvodov v zásade porovnateľné sťažnosti sťažovateľky (sp. zn. I. ÚS 283/2012, sp. zn. I. ÚS 284/2012, sp. zn. I. ÚS 306/2012, sp. zn. III. ÚS 263/2012, sp. zn. III. ÚS 275/2012 a sp. zn. III. ÚS 282/2012).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky namietajúce postup okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 7 Er 957/2011, sp. zn. 13 Er 952/2011, sp. zn. 5 Er 957/2011, sp. zn. 5 Er 1039/2011, sp. zn. 13 Er 1039/2011, sp. zn. 9 Er 162/2011, sp. zn. 10 Er 926/2011 a sp. zn. 5 Er 878/2011 v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

V nadväznosti na uvedené rozhodovaním o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky sa už ústavný súd nezaoberal, pretože vzhľadom na opísané okolnosti prípadu a ustálené právne závery rozhodovanie o nich sa stalo bezpredmetným.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2012